

RECENZIJĄ

1. BENDRA INFORMACIJA APIE VADOVĖLĮ / VADOVĖLIO KOMPLEKTĄ

Pavadinimas: INFORMACINĖS TECHNOLOGIJOS

Autorius (-iai): Tatjana Balvočienė, Antanas Balvočius

Ugdymo sritis / dalykas: informacinės technologijos, bendrasis kursas

Klasė: XI–XII kl.

Vadovėlio komplekto dalys: vadovėlis, debesų kompiuterijos „Sky Drive“ saugykla <http://2c.lt/t3>

2. VADOVĖLIO / VADOVĖLIO KOMPLEKTO TURINIO VERTINIMAS

2.1. Vadovėlio medžiagos atitiktis Bendrosioms programoms:

- Vadovėlis skirtas bendrojo lavinimo vidurinės mokyklos XI–XII kl. ir gimnazijos 3–4 kl. Informacinių technologijų (IT) bendrojo kurso mokymui. Vadovėlyje pateikiamas turinys apima visas Vidurinio ugdymo IT bendrojo kurso programoje (4.3 punktas) nurodytas sritis: tekstinių dokumentų maketavimo, skaitinės informacijos apdorojimo skaičiuokle, pateikčių rengimo ir saugaus ir teisėto informacijos ir interneto naudojimo veiklos sritis. Pateikiamos medžiagos didžioji dalis skirta XI–XII kl. (3–4 gimnazijos kl.) mokinių Viduriniojo ugdymo IT bendrojo kurso programoje apibrėžtiems mokinių pasiekimams ugdyti.
- Vadovėlyje tinkamai ir tikslingai, atsižvelgiant į turinio apimtį, atrinktas dalyko turinys. Vadovaujantis Viduriniojo ugdymo IT bendrojo kurso programos 4.4 punktu, galima keisti temų eilės tvarką, jų dėstymo trukmę ir pan.
- Vadovėlio medžiaga sudaro galimybes ugdyti mokinių pasiekimus, apibrėžtus dalyko ugdomosiose veiklos srityse. Mokydamiesi informacinių technologijų ir atlikdami praktines užduotis, mokiniai ugdysis informacinę ir komunikacinę kompetenciją – gebėjimus ir nusiteikimą pažinti informacinių technologijų pasaulį (naujoves – debesų saugyklos taikymas), saugiai ir teisėtai naudotis informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis spendžiant įvairias problemas, kritiškai vertinti gautus rezultatus, daryti išvadas ir apibendrinimus. Mokiniai įgis ne tik informacinių technologijų pamokoms būtinų žinių ir įgūdžių, bet ir gebėjimą taikyti šias žinias ir įgūdžius mokydamiesi kitų dalykų ar sprenddami įvairias problemas (geografijos, ekonomikos, matematikos sričių užduotys).

2.2. Vadovėlio metodinė struktūra:

- Vadovėlio struktūra (suskiirstymas į skyrius ir atverstinius), pateikiamos nuorodos (rodyklės, antraštės, svarbios medžiagos išskyrimas, literatūros sąrašai ir kt.), taisyklės, instrukcijos ir kita padeda mokiniams mokytis. Esminiai temų dalykai, patarimai, pastabos, teisinių dokumentų aktualiausios nuostatos pateikiamos atskirose kortelėse. Tačiau likusios medžiagos netipinis pateikimas sąrašais šiek tiek trukdo išskirti svarbesnius aspektus ir dažnai lieka neaišku, kur baigiasi dėstomoji dalis ir kur prasideda užduočių rinkinys (pvz., 2 skyriaus 7 skyrelis, 3 skyriaus 4 bei 5 skyreliai). Pateikta medžiagos dėstymo forma labiau taikytina žinyuose bei enciklopedijose.
- Dauguma užduočių skatina naują mokomąją medžiagą sieti su anksčiau įgytomis mokinių žiniomis ir gebėjimais. Ypač daug tokių užduočių 1 ir 2 skyriuose.
- Vadovėlyje nemažai užduočių, skatinančių mokinius pamokoje kritiškai mąstyti, spręsti problemas, diskutuoti, kūrybiškai dirbti, taip pat tokių užduočių, kuriose prašoma aptarti,

išanalizuoti įvairių konteksto meniu komandas, sąvokų apibrėžimo įvairiuose šaltiniuose klausimus, veiklos procesų etapus, gautus darbo rezultatus ir pan.

- dauguma užduočių skatina pateikti savo vertinimus ir požiūrį.
- Tačiau vadovėlyje ne visada sudarytos galimybės individualizuoti ugdymą. Pateikiama per mažai užduočių – nuo 1 iki 4 (atskiri atvejai: 1 skyriaus 2 skyrelis – 5, 5 bei 4 skyrelis – 6), todėl naudojantis tik vadovėliu ugdymo individualizuoti nepavyks. Beveik visa vadovėlio medžiaga sudėtingumu ir apimtimi pritaikyta tam tikro amžiaus mokiniams. Visiškai amžiaus kriterijų atitinka 4-to skyriaus užduotys. Tuo tarpu kituose skyriuose ne visos užduotys savo turiniu ir forma atitinka 11–12 kl. mokinių amžiaus grupės sudėtingumo lygį. Pvz., 1 skyriaus 8 skyrelio 2–3 užduotys labiau taikytinos 9–10 kl. mokiniams, o ne 11–12 kl.. Analogiška ir 2 skyriaus 5 skyrelio 4 užduotis.
- Tik keletas užduočių sudaro galimybes gauti grįžtamąjį ryšį ir įsivertinti.

2.3. Vadovėlio medžiagos tekstinė ir vaizdinė kokybė:

- Tekstinė ir vaizdinė medžiaga kiekiu, sudėtingumu, proporcijomis ir struktūra iš dalies pritaikyta tam tikro amžiaus mokiniams. Ne visos pateiktos pavyzdžių ir užduočių iliustracijos atitinka mokinių amžių (Tekstinio dokumento maketavimo 1 bei 8 skyreliai).
- Didžioji dalis tekstinės ir vaizdinės medžiagos kelia mokinių smalsumą, skatina norą pažinti ir mokytis.
- Vadovėlio tekstų kalba aiški ir logiška.
- Tekstinėje ir vaizdinėje medžiagoje netikslumų ir klaidų nepastebėta.

2.4. Vadovėlio medžiagos tinkamumas vertybinėms nuostatoms ugdyti(s):

- Medžiaga atitinka pagrindines demokratinės visuomenės ir Lietuvos valstybės vertybes;
- medžiaga yra nešališka lyties, amžiaus grupių, neįgalumo, gebėjimų, socialinės padėties, rasės, etninės priklausomybės, religijos ir įsitikinimų atžvilgiu;
- medžiaga skatina ugdytis pilietines ir tautines vertybes;
- medžiaga skatina saugoti gyvybę, gamtą ir laikytis sveikos gyvensenos principų.

2.5. Vertintojo pasirinkti vadovėlio turinio vertinimo kriterijai

- Svarbesni perteikiamos medžiagos aspektai išskiriami vizualiaisiais elementais – kortelėmis.
- Ne visų temų kortelių pateikimo vizualinis sprendimas (išdėstymas puslapyje) tinkamas (pvz., 6–7 psl., 90 psl., 131 psl.).
- Atskirų elementų taikymui pateikiamos veiklos instrukcijos.
- Vadovėlyje nemažai praktinio taikymo užduočių. Ypač vadovėlio 3 (Informacijos ir interneto naudojimas) bei 4 (Skaičiuoklė) skyriuose. Tuo tarpu „Tekstinių dokumentų maketavimo“ skyriuje tokių užduočių trūksta. Tačiau ir pateiktos užduotys dažniausiai tik iš kelių sričių (statistika, geografija, matematika ir pan.). Trūksta finansinių, prekybinių ir su kitomis kasdieninėmis veiklomis susijusių užduočių.
- Vadovėlyje gana daug įdomių ir įvairių užduočių, bet abejotinas vientiso matematinio teksto pateikimas bei užduotys, kuriose nurodoma aprašyti konkrečių matematikos uždavinių sprendimą (Tekstinių dokumentų maketavimo skyriaus 1 skyrelis).
- Itin naudinga ir padedanti mokytis vadovėlyje pateikta koncentruota medžiaga: 2 skyriaus 1 skyrelio „Minčių žemėlapis“, 7 skyrelio „Gero pranešimo receptai“ bei Skaičiuoklės 1 skyrelio kortelių rinkinys.
- Vadovėlyje daug dėmesio skirta Autorių teisių įstatymui bei jo nuostatoms (2 skyriaus 6, 3 skyriaus 2, 3 skyreliai), e. parašo taikymo galimybėms (2 skyriaus 7 skyrelis).
- Pateikiama medžiaga gausiai iliustruota ekranų kopijomis bei veiklų kortelėmis.

3. VADOVĖLĮ PAPILDANČIŲ MOKYMO PRIEMONIŲ TINKAMUMAS MOKYTI(S):

- Vadovėlio komplekto dalys (vadovėlis bei saugykla) dera tarpusavyje;
- vadovėlį papildančios mokymo priemonės iliustruoja vadovėlio medžiaga, atskleidžia naujus jos nagrinėjimo aspektus;
- vadovėlį papildančiose priemonėse pateikiamos veiklos nepadeda mokytojui individualizuoti mokinių darbą atsižvelgiant į jų individualius gebėjimus, poreikius, polinkius ir interesus;
- mokytojų knygos komplekte nėra;
- patariamai mokytojui, kaip teikti mokiniams grįžtamąjį ryšį, kaip vertinti mokinių darbus bei interpretuoti įvairius jų atsakymus, neteikiami.

4. IŠVADA

Tatjanos Balvočienės, Antano Balvočiaus vadovėlio „Informacinės technologijos“ komplektas (vadovėlis ir debesų kompiuterijos „Sky Drive“ saugykla <http://2c.lt/t3>) atitinka turinio pagrindinius reikalavimus, nurodytus Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių turinio vertinimo tvarkos aprašo 6 punkte.

Recenzento vardas ir pavardė

Giedrė Sudniūtė

